

HASTA VE ÇALIŞAN GÜVENLİĞİNE HUKUKİ BAKIŞ VE SORUMLULUKLAR

Dr. Nazan ÇALBAYRAM

6 Nisan 2011 ÇARŞAMBA

Resmî Gazete

Sayı : 27897

YÖNETMELİK

Sağlık Bakanlığından:

**HASTA VE ÇALIŞAN GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASINA DAİR YÖNETMELİK
BİRİNCİ BÖLÜM**

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1)

Bu Yönetmeliğin amacı; 2 nci madde kapsamındaki tüm sağlık kurumlarında, hasta ve çalışan güvenliği için güvenli hizmet sunumu ve güvenli bir ortam sağlanmasına, hizmet sunumunda kalitenin artırılmasına, sağlık kurumunda hasta ve çalışanlar için muhtemel risklerin belirlenmesine, bu risklerin giderilmesi için uygun yöntem ve tekniklerin belirlenmesine ve hizmet içi eğitimler ile güvenli hizmet sunumu ve güvenli çalışma ortamının sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1)

Bu Yönetmelik kamu, üniversite ve özel sektör ikinci ve üçüncü basamak sağlık kurumlarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1)

Bu Yönetmelik, 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) ve (f) bentlerine, 13/12/1983 tarihli ve 181 sayılı Sağlık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 43 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- **b) Çalışan:** Hizmetin, resmî veya özel sağlık kurumlarında, sağlık hizmetinin verilmesine iştirak eden bütün sağlık meslekleri mensuplarını ve sağlık meslekleri mensubu olmasa bile sağlık hizmetinin verilmesine sorumlu olarak iştirak eden ve hizmetin verilmesine destek sağlayan kimseleri,
- **e) Hasta:** Sağlık hizmetlerinden faydalanma ihtiyacı bulunan kimseyi,
- **f) Hasta ve çalışan güvenliği:** Sağlık hizmeti sunumunda hasta ve çalışanların zarar görmesine yol açabilecek her türlü işlem ve süreçler ile ilgili alınacak tedbir ve iyileştirme uygulamalarına yönelik faaliyetleri,
- **g) Hizmet Kalite Standartları (HKS):** Daire Başkanlığı tarafından sağlık kurumlarının hizmet sunumuna yönelik hazırlanan standartları,
- **ğ) Sağlık kurumu:** Kamu, üniversite ve özel sektör ikinci ve üçüncü basamak sağlık kurumlarını, ifade eder.

Temel esaslar

MADDE 5 – (1)

Bu Yönetmelik kapsamındaki sağlık kurumları; bu Yönetmelik hükümleri doğrultusunda uygulama yapmak, hasta ve çalışan güvenliğini sağlamaya yönelik gerekli faaliyetleri gerçekleştirmek amacıyla, kendi iç düzenlemelerini yapmak ve tedbirleri almakla yükümlüdür.

Sağlık kurumları, hasta ve çalışan güvenliğine ilişkin tedbirleri alırken ve düzenlemeleri yaparken Daire Başkanlığınca hazırlanan ve Bakanlığın resmî internet sayfasında yayımlanan Hizmet Kalite Standartlarını esas alır.

Hasta güvenliği uygulamaları

- MADDE 6 – (1)** Bu Yönetmelik kapsamındaki sağlık kurumları;
- a) Hasta kimlik bilgilerinin tanımlanması ve doğrulanması,
  - b) Hastaya uygulanacak girişimsel işlemler için hastanın rızasının alınması,
  - c) Sağlık hizmeti sunumunda iletişim güvenliğinin sağlanması,
  - ç) İlaç güvenliğinin sağlanması,
  - d) Kan ve kan ürünlerinin transfüzyon güvenliğinin sağlanması,
  - e) Cerrahi güvenliğin sağlanması,
  - f) Hasta düşmelerinin önlenmesi,
  - g) Radyasyon güvenliğinin sağlanması,
  - ğ) Engelli hastalara yönelik düzenlemelerin yapılması, hususlarında gerekli tedbirleri alır ve düzenlemeleri yapar.

Çalışan güvenliği uygulamaları

MADDE 7 – (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki sağlık kurumları;

- a) Çalışan güvenliği programının hazırlanması,
  - b) Çalışanlara yönelik sağlık taramalarının yapılması,
  - c) Engelli çalışanlara yönelik düzenlemelerin yapılması,
  - ç) Çalışanların kişisel koruyucu önlemleri almasının sağlanması,
  - d) Çalışanlara yönelik fiziksel saldırıların önlenmesine yönelik düzenleme yapılması,
- hususlarında gerekli tedbirleri alır ve düzenlemeleri yapar.

Hasta ve çalışan güvenliği ortak uygulamaları

MADDE 8 – (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki sağlık kurumları;

a) Enfeksiyonların kontrolü ve önlenmesi ile ilgili olarak;

- 1) Enfeksiyonların kontrolü ve önlenmesine yönelik bir programın hazırlanması,
- 2) Hastane enfeksiyonlarının izlenmesine yönelik sürveyans çalışmalarının yapılması,
- 3) El hijyeninin sağlanmasına yönelik düzenlemelerin yapılması,
- 4) İzolasyon önlemlerinin alınması,
- 5) Temizlik, dezenfeksiyon ve sterilizasyon uygulamalarının gerçekleştirilmesi,

b) Laboratuvar güvenliği ile ilgili olarak;

- 1) Biyogüvenlik düzeyine göre gerekli önlemlerin alınması,
- 2) Laboratuvarda çalışılan testlerin kalite kontrol çalışmalarının yapılması,
- 3) Panik değerlerin bildirimini sağlanması,

c) Radyasyon güvenliği ile ilgili olarak; tanı ve tedavi amaçlı radyoaktif madde kullanılan alanlarda koruyucu önlemlerin alınması,

ç) Renkli kod uygulamaları ile ilgili olarak;

- 1) Mavi kod uygulamasının yapılması,
  - 2) Pembe kod uygulamasının yapılması,
  - 3) Beyaz kod uygulamasının yapılması,
- d) Güvenlik raporlama sistemi ile ilgili olarak;

- 1) Güvenlik raporlama sisteminin kurulması,
- 2) Bildirimi yapılacak olayların asgari ilaç güvenliği, transfüzyon güvenliği, cerrahi güvenlik, hastaların düşmesi, kesici delici alet yaralanmaları, kan ve vücut sıvıları ile temas konularını kapsamaması,
- 3) Bildirimi yapılan olaylar ile ilgili düzeltici ve önleyici faaliyetlerin uygulamaya konulması,

e) Eğitimler ile ilgili olarak; sağlık kurumlarında görevli tüm çalışanlara, hasta ve çalışan güvenliği konusunda eğitimlerin verilmesi,

f) Komitelerin kurulması ile ilgili olarak;

- 1) Hasta güvenliği komitesi,
- 2) Çalışan güvenliği komitesi kurulması, hususlarında gerekli tedbirleri alır ve düzenlemeleri yapar.

Sorumluluk

MADDE 9 – (1)

Bu Yönetmelikte yer alan usul ve esasların kesintisiz ve etkin bir şekilde uygulanması, uygulama sırasında tespit edilen sorun ve aksaklıkların giderilmesi için gerekli tedbirlerin alınması, uygulamanın takip edilmesi ve değerlendirilmesi, ilgili sağlık kurumunun en üst amirinin sorumluluğundadır.

Değerlendirme

MADDE 10 – (1)

Bakanlık bu Yönetmelik kapsamındaki sağlık kurumlarını hasta ve çalışan güvenliği açısından değerlendirir. Sağlık kurumlarının değerlendirilmesi sürecinde Hizmet Kalite Standartları kullanılır. Değerlendirmeler değerlendiriciler tarafından yılda en az bir defa Hizmet Kalite Standartlarından seçilecek bölümler üzerinden yapılır. Sağlık kurumlarının bu kapsamda değerlendirilen bölümlerde yer alan hasta ve çalışan güvenliği ile ilgili standartlardan 100 üzerinden en az 80 puan alması gerekmektedir. Bakanlık bu puanı artırmaya yetkilidir.

(2) Hasta ve Çalışan Güvenliği Değerlendirme Puanı aşağıdaki şekilde hesaplanır:
[HKS'de Değerlendirilen Bölümlerden Elde Edilen Hasta ve Çalışan Güvenliği Puan Toplamı / (HKS'de Değerlendirilen Bölümlerdeki Hasta ve Çalışan Güvenliği Puan Toplamı – HKS'de Değerlendirilen Bölümlerdeki Hasta ve Çalışan Güvenliği Standartlarından Değerlendirme Dışı Bırakılan Puan Toplamı)]x100

Yürürlük

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sağlık Bakanı yürütür.

İngiltere’de 2009 yılında, kalça ameliyatı olduktan sonra henüz 22 yaşındayken susuzluktan ölen Kane Gorny, bu nedenle ölen yüzlerce hastadan sadece birisi. Kane’e, su içmek istediğini defalarca söylemesine ve dehidrasyon semptomları göstermesine rağmen, su verilmeyince, ameliyattan sonra üç hafta sonra yaşamını yitirdi. St George hastanesinde yatan Kane son saatlerinde kendi cep telefonuyla 999’u aramış ve genç adamın hemşirelere “Su verebilir misiniz?” diye bağıışları kayda alınmıştı. Ölümünden sonra, Kane’in vücudunda su tutmasını engelleyen bir çeşit diyabeti olduğu anlaşıldı. Dehidrasyon, hasta ölümlerinde önemli bir neden. Ulusal İstatistik Bürosu’nun verilerine göre, İngiltere’de 2009’da hastanede yatmakta olan 816 kişinin ölüm nedeni dehidrasyona dayanıyor.

“İhmalkarlık Ölüm Getirdi”

Ameliyatta Elektrik arptı!

Bebeklerdeki İhmal Düşündürücü!

- **İzmir'in Aliağa ilçesinde, geçirdiği ameliyatın ardından gittiği evinde fenalaşarak hastaneye geri dönen ve karnında gazlı bez unutulduğu ortaya çıkan 33 yaşındaki S. A. hayatını kaybetti. Aksoy'un ölümüne tepki gösteren yakınları sorumluların cezalandırılmasını istedi.**

- **DENİZLİ'nin Çivril İlçesi'ndeki Devlet Hastanesi'nde, kadın doğum uzmanı doktorun seminerde olması nedeniyle iki ebe gözetiminde doğum yaptırılan 34 yaşındaki N. A. kan kaybından yaşamını yitirdi. 5.5 kilo doğan Yiğit Efe adı verilen bebeğin ise sinir zedelenmesi nedeniyle sağ kolu felç oldu.**

- **Eskişehir'den bir sağlık personelinin gönderdiği Őikayet Türk filmlerini aratmayacak nitelikte. M.I.'nin gönderdiği Őikayete göre hastaneden emekli olan temizlik personeli elinde siyah çanta bisikleti ile mahalle halkının aŐısını yapıp çocukları sünnet ediyor.**

- **Yanlışlıkla damarlarına süt enjekte edilen prematüre bir bebek hayatını kaybetti.**
- Hayrete düşüren olay, başkent Roma'nın en önemli yeni doğan ünitelerinden birine sahip olan San Giovanni Addolorata Hastanesi'nde yaşandı. Filipinli bir ailenin çocuğu olarak henüz 30 haftalıkken dünyaya gelen erkek bebek, tedavi altına alındı. ANSA haber ajansında yer alan habere göre, bebeğe tedavisi için uygulanan çözelti yerine süt enjekte edildi. Şişelerin karışması sonucu yaşanan bu inanılmaz hata üzerine bebek, kısa süre sonra yaşamını yitirdi. Roma Cumhuriyet Savcılığı, bebeğin ölümünden sorumlu olan doktor ve hemşireler hakkında soruşturma başlatırken, konuyla ilgili hastaneden henüz bir açıklama gelmedi.

[Karabük](#)'te felç geçiren şeker hastası H. Ç.'in sol bacağında oluşan yara iyileşmedi. Önceki gün [Karabük](#) Şirinevler Devlet Hastanesi'ne yatırılan hastanın sol bacağının diz altından kesilmesine karar verildi. Bugün ameliyata alınan hastanın sağ bacağının diz altından kesildiğini gören yakınları şoke oldu. Hasta yakınları hastane yönetimi ve savcılığa Ortopedi ve Travmatoloji Uzmanı Dr. Xxx hakkında şikayette bulundu.